

I. DOCTRINĂ

CUVÂNTUL COPILULUI ÎN PROCEDURILE JUDICIARE ȘI ÎN EXECUTAREA SILITĂ¹

*Prof. univ. dr. **Sevastian Cercel**²*

Universitatea din Craiova, Facultatea de Drept

*Conf. univ. dr. **Oana Ghiță**³*

Universitatea din Craiova, Facultatea de Drept

LA PAROLE DE L'ENFANT DANS LES PROCÉDURES JUDICIAIRES ET DANS L'EXÉCUTION FORCÉE

Résumé

Cette étude vise à examiner par des arguments juridiques l'efficience de la parole de l'enfant conformément au cadre juridique du droit civil roumain.

L'audition du mineur ne le fait pas partie aux procédures judiciaires. Cette procédure est une simple mesure judiciaire: les options de l'enfant ne sont pas obligatoires pour le juge.

La procédure d'audition de l'enfant relève l'expression de son intérêt personnel, direct et concurrent, patrimonial ou non-patrimonial, qui peut viser l'exercice de l'autorité parentale dans la procédure du divorce ou; de façon générale, les désaccords entre les parents concernant l'éducation de l'enfant ou d'autres disputes visant l'enfant pendant l'exécution forcée.

Mots-clés: l'opinion de l'enfant; l'exécution forcée; l'intérêt du mineur; l'audition; des pénalités

---

¹ Articol publicat în *Conferința Internațională „Procesul civil și executarea silită. De la clasic la modern”*, Tîrgu Mureș, 2019.

² Membru corespondent al Academiei de Științe Juridice din România, decan al Facultății de Drept din cadrul Universității din Craiova.

³ Avocat, Baroul Dolj.

THE CHILD'S WORD IN JUDICIAL PROCEEDINGS AND IN FORCED EXECUTION

Abstract

The present study aims to analyze through legal arguments the efficiency of the child's word according to the legal framework of Romanian civil law. Listening to the child does not make of him a part of the process. This procedure is a simple judicial measure: the child's choices are not mandatory for the judge. The procedure of listening to the child reflects the expression of his personal, direct and concrete interest, patrimonial or non-patrimonial, which may concern the exercise of parental authority in the divorce procedure or, in general, the disagreements between parents regarding the education of the child or other litigations concerning the child during the forced execution.

Keywords: child's opinion; forced execution; minor's interest; divorce; listening; penalties

I) Considerații generale cu privire la opinia copilului

i) Noțiune

Opinia copilului reprezintă o componentă a capacității copilului de a participa activ la realizarea propriilor drepturi reglementate de legislația internă și internațională. Respectarea cuvântului copilului este garantată și la nivel internațional în art. 12 din Convenția cu privire la drepturile copilului, ratificată de România prin Legea 18/1990 care statuează că *"Statele părți vor garanta copilului capabil de discernământ dreptul de a-și exprima liber opinia asupra oricărei probleme care îl privește, opiniile copilului urmând să fie luate în considerare ținându-se seama de vârsta sa și de gradul său de maturitate."*

În acest scop copilului i se va da, în special, posibilitatea de a fi ascultat în orice procedură judiciară sau administrativă⁴ care îl privește, fie direct, fie printr-un reprezentant sau un organism competent, în conformitate cu regulile de procedură din legislația națională. " iar la art. 14 alin. 3 se prevede că: *"Libertatea de a-și manifesta propriile convingeri religioase sau alte convingeri nu poate fi îngăduită decât de restricțiile prevăzute în mod expres de lege și care sunt necesare pentru protecția securității publice, a ordinii publice, a sănătății publice și a bunelor moravuri sau a libertăților și drepturilor fundamentale ale altora."*

În practica judiciară s-a stabilit că dreptul de a fi ascultat conferă copilului posibilitatea de a cere și primi informații, de a fi consultat, de a-și exprima opinia, de a fi informat asupra consecințelor pe care le poate avea opinia lui dacă este respectată, valorizat de către instanță prin prisma interesului său superior, raportat la nevoile actuale ale acestuia, vârsta precum și posibilitățile fiecărui părinte de a satisface aceste nevoi.

Atât în procedura judiciară, în procedura notarială dar și în materia executării silite ascultarea copilului care a împlinit vârsta de 10 ani este obligatorie. Potrivit art. 29 din

---

⁴ Pentru o analiză detaliată a actului administrativ, a se vedea M. Voican, *Actul Administrativ, The Ultimate Theory*, Ed. Universitaria Craiova, Craiova, 2018.

legea nr. 272/2004⁵ poate fi ascultat și copilul care nu a împlinit vârsta de 10 ani, dacă autoritatea competentă apreciază că audierea lui este necesară pentru soluționarea cauzei.

Ca efect al respectării dreptului la libertate de exprimare prevăzut de art. 28 din aceeași lege dar și a dreptului de a participa la luarea deciziilor care îl privesc, orice copil va putea solicita să fie ascultat și să fie consemnată opinia sa. În cazul refuzului autoritatea competentă este obligată să emită o decizie motivată. Textul art. 29, alin. 5 din legea nr. 272/2004 trebuie interpretat în sensul refuzului de a-l asculta dar și în sensul luării unei decizii contrare opiniei copilului ascultat.

ii) Relevanța

Opinia copilului ascultat va fi luată în considerare și i se va acorda importanța cuvenită, în raport cu vârsta și gradul de maturitate al acestuia⁶. Deși la prima vedere legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului pare a fi o lege specială în raport cu dispozițiile dreptului comun în materie – Codul Civil și Codul de Procedură Civilă, apreciem că în realitate această reprezintă cadrul general în privința exprimării părerii copilului, alte dispoziții cum ar fi spre exemplu cele din materia adopției căpătând un caracter special. Prin derogare de la textul enunțat de principiu mai sus, la adopție consimțământul copilului care a împlinit vârsta de 10 ani este obligatoriu, sub sancțiunea nulității acesteia⁷. Cu alte cuvinte, dacă în alte domenii de aplicare cum ar fi stabilirea locuinței minorului, exercitarea unui program de vizită de către părintele separat de copil, plecarea în străinătate sau orice alte măsuri care îl privesc pe minor, opinia acestuia nu este obligatorie pentru instanță, în materia adopției consimțământul copilului are o altă valență juridică. Aceasta reprezintă o condiție de fond la adopție, obligatorie sub sancțiunea nulității absolute a adopției încheiate fără acordul copilului care a împlinit vârsta de 10 ani.

Părerea copilului poate fi sinceră sau influențată formulată în perfectă cunoștință de cauză, cu discernământ sau sub influența unui factor extern de moment, poate fi formulată *jocandi causa*, poate fi în scop de răzbunare sau de frică, cu intenția de a obține un avantaj material sau de altă natură, adică fără discernământ și nu întotdeauna în interesul său real. Spre exemplu, în cazul divorțului părinților mai mulți copii întrebați de judecător cu cine doresc să locuiască au răspuns că vor să stea cu amândoi părinții, justificând ulterior răspunsul prin faptul că în acest mod judecătorul nu va mai aproba cererea de divorț a acestora. De regulă copiii își urmăresc un interes imediat prezent și nu un interes pe termen lung. Fără a ne referi în prezentul studiu la capacitatea de folosință sau de exercițiu arătăm că acestea sunt doar o parte dintre motivele pentru care legiuitorul a lăsat la aprecierea judecătorului/autorității competente relevanța juridică a opiniei copilului.

Opinia copilului nu este regina probelor atunci când se ia o măsură în privința sa. Adică, opțiunea exprimată de acesta nu poate stă exclusiv la baza luării unei hotărâri în ceea ce îl privește, decât dacă se corelează cu alte mijloace de probă administrate în cauză. Spre exemplu, într-o decizie de speță⁸ se arată că: "*relevantă pentru punctul de vedere al*

⁵ Publicată în M. Of. nr. 159 din 5 martie 2014, cu modificările și completările ulterioare.

⁶ Art. 29 alin. (4) din Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului.

⁷ Art. 15 alin. (2) din Legea nr. 273/2004 privind procedura adopției, republicată în M. Of. nr. 739 din 23 septembrie 2016, cu modificările și completările ulterioare.

⁸ Trib. Vaslui, sent. civ. nr. 1522 din 28 noiembrie 2017, publicată de www.rolii.ro.